

Zapomenutá legenda Emerich Rath. Málem zachránil Hanče a dělal všechny sporty!

5.11.2023 - Patrik Vacek | Česká olympijská

Emerich Rath se narodil v Praze německým rodičům. Jeho otec obuvník se však brzy s celou rodinou přestěhoval do Broumova. V půvabném městě ve východních Čechách si malý Emerich užíval krásy přírody a venku především sportoval.

Kromě dlouhých vycházek i často běhal a patřil i mezi první lyžaře v našich končinách. Mladého Emericha lákalo vyzkoušet si co nejvíce sportů. Věnoval se atletice, plavání, lyžování, veslování, kanoistice, cyklistice, boxu, zápasu, rychlobruslení, horolezectví, kulturistice, jízdě na bobech, lednímu i pozemnímu hokeji, fotbalu, tenisu, ragby či volejbalu.

Prvních velkých úspěchů dosáhl v tehdy oblíbené vojenské disciplíně vytrvalostní chůzi s vojenskou zátěží na 50 kilometrů, kterou několikrát ovládl. Na olympijských hrách v Londýně 1908 a Stockholmu 1912 startoval jako maratonec reprezentující Rakousko-Uhersko. A v boxu se stal roku 1912 mistrem Německa v těžké váze. Jako hokejista reprezentoval Čechy na mistrovství Evropy v Berlíně v roce 1914. O rok dříve se zúčastnil tragického závodu v běhu na lyžích na 50 kilometrů.

24. března 1913 stál na startu společně se známým závodníkem Bohumilem Hančem a další dvacítkou lyžařů. Panovalo krásné jarní počasí a závodníci byli oblečeni nalehko. Brzy se však změnilo počasí a začalo pršet, foukal silný vítr, a nakonec přišla i sněhová vánice.

Všichni závod vzdali a schovali se na Labské boudě. Až na Hanče, který dál na trati pokračoval. Rath, který měl sedřené nohy z lyžařských bot se rozhodl i přes bolest a velkou únavu svého soupeře vyhledat a pomoci mu. V mizerném počasí našel u Zlatého návrší vysíleného Hanče a rozhodl se ho dotáhnout na Labskou boudu.

Když už nemohl, nechal Hanče u tyče a vydal se pro pomoc. Ostatní pak našli Hanče už bez známek života. Navíc objevili i mrtvého Václava Vrbatu, který přišel kamaráda Hanče povzbudit.

Rath si pak po celý zbytek života vyčítal, že se mu nepodařilo Hanče zachránit. Zajímavostí je, že si v roce 1956 zahrál ve filmu Synové hor, který vypráví o tragické události. Rath si před kamerou stříhl malou roli hajného. Příběh byl však pozměněn. Komunistům se nehodilo, aby byl jedním z hrdinů český Němec a propagátor trampování Emerich Rath. Historickou křivdu tak alespoň napravit nedávno natočený film Posední závod, kde je Emerich Rath jednou z hlavních postav.

Po 1. světové válce v období první republiky se Rathovi dařilo. Prodával sportovní výbavu v tehdy známém pražském obchodě U Rotta a po pár letech si otevřel i vlastní obchod se sportovním vybavením všeho druhu v pasáži Na Příkopech. Rath byl vyznavačem zdravého životního stylu. Byl nekuřák, abstinent a od šestnácti let vegetarián. Mezi trampy byl váženou osobou a přezdívalo se mu Sedý vlk. Často na Nový rok chodil po Praze v indiánském úboru a obveseloval kamarády.

Svou statečnost prokázal i během 2. světové války. Jako přesvědčený antifašista ukrýval německého žida Borise Efenberga a riskoval tak smrt. Po válce se těšil, že se opět navrátí ke svobodnému podnikání. Jenže s komunistickým pučem v únoru 1948 se pro Ratha vše změnilo k horšímu. Už nemohl provozovat svůj obchod, a navíc byl odsouzen na rok do pracovního tábora ve Svatém Janu pod Skalou za to, že propaguje americký styl života.

Po propuštění měl problém najít práci. Když už ho někdo zaměstnal, tak pouze jen jako skladníka,

zedníka nebo metaře. Přesto neztratil celoživotní vášeň ke sportu a zúčastňoval se závodů včetně legendárních Běhovic. V roce 1904 je běžel poprvé a v čase 40:52 minut skončil třetí. Po půl století, ve svých 71 letech při své poslední účasti zaběhl čas těsně pod jednu hodinu. Navíc bez obuvi!

V roce 1960 dostal pozvánku být hostem Mezinárodního olympijského výboru na hrách v Římě. Plánoval, že do Itálie dojede na kole. Pravidelně trénoval, aby dlouhou a náročnou cestu zvládl. Jenže opět zasáhli komunisté a nedovolili mu opustit republiku. Navíc ho umístili do domova důchodců. Na krátký čas zamířil Rath k bratranci do Broumova. Po několika měsících se s ním však nepohodl a odešel na ulici.

Veřejná bezpečnost ho tak znovu odvezla do domova důchodců. Do jeho přijímacího protokolu bylo zapsáno – Hotovost: žádná. Závěť: nic nemá, odpadá. Osobní záliby: Chce sportovat a pracovat. Celoživotní optimista a sportovec Emerich Rath zemřel o několik měsíců později 21. prosince 1962 ve věku 79 let na infarkt v broumovské nemocnici.

Zapomenutého hrdinu ocenil v roce 2004 in memoriam Cenou Českého klubu fair play Český olympijský výbor. A víte, že Emericha Ratha ocenil osobně dokonce i samotný zakladatel Mezinárodního olympijského výboru baron Pierre de Coubertin? Při příležitosti olympijských her v Paříži 1924 totiž Rath podnikl dálkový sjezd Seiny na kajaku.

<https://www.olympijskytym.cz/article/zapomenuta-legenda-emerich-rath-malem-zachranil-hance-a-de-lal-vsechny-sporty>